



DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Norsk Redaktørforening
Postboks 624 Sentrum
0106 Oslo

Deres ref

Vår ref

12/1407 SL MT/KR

Dato

10.05.2012

Klagesak om innsyn i merverdiavgiftsregisteret

Vi viser til tidligere korrespondanse, sist Norsk Redaktørforenings brev 13. april 2012.

Saken gjelder klage på Skattedirektoratets avslag på begjæring om innsyn i opplysninger i Merverdiavgiftsregisteret. Norsk Redaktørforening har krevd innsyn i en liste eller sammenstilling over utenlandske virksomheter som er registrert i Merverdiavgiftsregisteret, subsidiært en sammenstilling av alle merverdiavgiftspliktige virksomheter.

1. Sakens bakgrunn

Norsk Redaktørforening henvendte seg til Skattedirektoratet i brev 30. august 2011 fordi foreningen var gjort kjent med at direktoratet hadde avslått forespørsler om innsyn i en liste over virksomheter som er registrert som merverdiavgiftspliktige. Norsk Redaktørforening argumenterte for at direktoratet ikke hadde anledning til å unnta en slik liste fra innsyn.

Direktoratet besvarte henvendelsen 9. november 2011 med en kort redegjørelse om Merverdiavgiftsregisteret, herunder om koblingen til Enhetsregisteret. Direktoratet opplyste videre at det ikke foreligger en egen liste over virksomheter som er registrert i Merverdiavgiftsregisteret.

Norsk Redaktørforening begjærte 18. november 2011 innsyn i en sammenstilling av utenlandske virksomheter registrert i Merverdiavgiftsregisteret, subsidiært i en komplett liste over merverdiavgiftspliktige. Det ble vist til offentlighetsloven § 9 som grunnlag for kravet.

I vedtak 6. februar 2012 avslo Skattedirektoratet innsynskravet med grunnlag i at opplysningene er taushetspliktige etter merverdiavgiftsloven § 13-2 første ledd, jf. offentlighetsloven § 13 første ledd.

Norsk Redaktørforening påklaget avgjørelsen 22. februar 2012.

Skattedirektoratet oversendte klagesaken til Finansdepartementet 14. mars 2012. I oversendelsen opplyste direktoratet at det i sin avgjørelse hadde lagt til grunn at opplysninger om en virksomhet er eller ikke er registrert i Merverdiavgiftsregisteret, ikke er underlagt taushetsplikt. Direktoratet opplyste videre at det i dag er ca. 341 000 virksomheter registrert i Merverdiavgiftsregisteret. Registeret inneholder både taushetsbelagte og ikke taushetsbelagte opplysninger, men det foreligger ikke noen separat liste med ikke taushetsbelagte opplysninger om alle registrerte i Merverdiavgiftsregisteret. Direktoratet fremholdt at produksjon av en liste over virksomheter registrert i Merverdiavgiftsregisteret vil være så tidkrevende at det vil falle utenfor kriteriene etter offentlighetsloven § 9.

Norsk Redaktørforening kommenterte Skattedirektoratets anførsler i brev til departementet 28. mars 2012. Departementet sendte 3. april 2012 foreløpig svar til redaktørforeningen, og har senere mottatt ytterligere brev fra foreningen. Ved e-post til direktoratet 20. april 2012 stilte departementet nærmere spørsmål om direktoratets begrunnelse for å avslå innsyn, og direktoratet svarte i e-post 26. april 2012. I tillegg har det vært korrespondanse i saken med Sivilombudsmannen om saksbehandlingstiden.

2. Departementets vurderinger

Hvorvidt en næringsdrivende er eller ikke er registrert i Merverdiavgiftsregisteret, er ikke en taushetsbelagt opplysning, jf. merverdiavgiftsloven § 13-2 femte ledd. Det foreligger imidlertid ingen egen oversikt over hvilke virksomheter (utenlandske eller norske) som er registrert i Merverdiavgiftsregisteret.

Offentlighetsloven § 9 gir rett til å kreve innsyn i en sammenstilling av opplysninger som er elektronisk lagret i databasene til organet, dersom sammenstillingen kan gjøres med enkle fremgangsmåter. Det er ikke noe vilkår at sammenstillingen allerede foreligger som et dokument. Denne innsynsretten innebærer derfor i tilfelle også en plikt for vedkommende organ til å produsere et slikt dokument.

Merverdiavgiftsregisteret er en database med elektronisk lagrede opplysninger om merverdiavgiftspliktige virksomheter. For at det skal være en ubetinget rett til innsyn i en sammenstilling av hvilke utenlandske virksomheter som er registrert i Merverdiavgiftsregisteret, må vilkåret om at opplysningene kan sammenstilles med "*enkle framgangsmåtar*" være oppfylt. I Ot.prp. nr. 102 (2004-2005) side 127 er vilkåret presisert nærmere:

"Det er vidare eit krav at samanstilling må kunne gjerast med enkle framgangsmåtar. Dette vilkåret peiker på den arbeidsbyrda organet vil bli påført ved å lage samanstillinga.

Der samanstillinga utelukkande kan gjerast ved hjelp av databaserte løysingar som kan setjast i gang ved hjelp av enkle kommandoar, vil vilkåret vere oppfylt. Dersom derimot samanstillinga krev meir tidkrevjande manuelle operasjonar, f.eks. der ein saksbehandlar sjølv må gå inn og vurdere kva opplysningar som skal samanstillast, vil ikkje dette vilkåret vere oppfylt. Paragrafen vil f.eks. kunna brukast i tilfeller der organet har databaserte løysingar som kan setje saman statistiske opplysningar frå dokument som finst i databasane til organet.”

Skattedirektoratet har opplyst at et uttrekk av utenlandske virksomheter fra Merverdiavgiftsregisteret forutsetter at det spesifiseres nærmere hvilke virksomheter som skal inkluderes. Utenlandske virksomheter er ikke merket særskilt i forhold til norske virksomheter, og man må derfor i tilfellebasere en utskilling av disse på å identifisere opplysninger som er karakteristiske for denne gruppen. Det kan eksempelvis lages uttrekk av alle virksomheter som er registrert med utenlandsk forretningsadresse. Etter det opplyste vil et slikt uttrekk kreve ca. en til to timers arbeid for en systemressurs, fordelt på utarbeiding av selve spørringen og til kjøring av denne. I tillegg kommer arbeid med å pakke datasettet på en egnet måte før utlevering til mottakeren.

Etter departementets vurdering er vilkåret om at sammenstillingen kan gjøres ved ”enkle framgangsmåtar” oppfylt for en liste over hvilke virksomheter med utenlandsk adresse som er registrert i Merverdiavgiftsregisteret. Innsyn kan da ubetinget kreves etter offentlighetsloven § 9. Selv om det vil være en mulighet for at ikke alle utenlandske virksomheter kommer med på listen (i og med at de ikke er merket særskilt i forhold til norske virksomheter), antar vi en liste produsert med de forutsetninger direktoratet har redegjort for, langt på vei oppfyller formålet med innsynsbegjæringen.

Direktoratet har opplyst at et uttrekk av samtlige virksomheter som er registrert i Merverdiavgiftsregisteret vil medføre ca. tre arbeidstimer for en systemressurs, i tillegg til arbeidet med å pakke datasettet på en hensiktsmessig måte (brenne på CD/DVD, ev. kryptere) før utlevering til mottaker. Departementet legger til grunn at også dette ligger innenfor det som må sies å kunne gjøres med enkle fremgangsmåter i henhold til offentlighetsloven § 9.


3. Vedtak

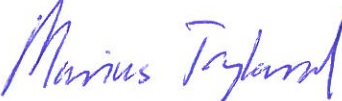
Klagen tas til følge. Norsk Redaktørforening gis innsyn i en oversikt over virksomheter med utenlandsk adresse som er registrert i Merverdiavgiftsregisteret. Subsidiært gis det innsyn i en oversikt over samtlige virksomheter som er registrert i Merverdiavgiftsregisteret.

Skattedirektoratet vil gjennomføre vedtaket snarest.

Departementet beklager at det samlet sett har tatt for lang tid å avgjøre innsynskravet.

Med hilsen


Ellen Gjerdal e.f.
lovrådgiver


Marius Tryland
rådgiver

Kopi: Skattedirektoratet
Sivilombudsmannen (ref 2012/1154)